

Posudek vedoucího bakalářské práce

Téma: Služebnost stezky, průhonu a cesty v proměnách věků

Autor: Kateřina Gvardová

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Posuzovaná bakalářská práce je svým tématem specifická, její zaměření je značně úzké. Autorka si za cíl svého zkoumání vybrala služebnost stezky, průhonu a cesty, tedy tři vzájemně blízké, velmi tradiční typy služebností, které od pradávna směřují k umožnění pohybu osob po cizím pozemku. Jakkoliv jde o služebnosti, jejichž obsah je snad nejtypičtější případem věcného břemene, jejich úprava v občanském zákoníku není nijak rozsáhlá. Dřívější občanský zákoník z roku 1964 dokonce výslovně ani jednu z uvedených služebností neobsahoval (pomineme-li zakotvení možnosti soudního zřízení věcného břemene přístupu ke stavbě). Zaměření celé bakalářské práce jen na takto omezené téma tedy slibuje čtenáři hluboký rozbor všech aspektů problematiky. Jakkoliv se může z názvu zdát, že výklad bude významně zaměřen na vývoj úpravy, v práci samotné je historickým souvislostem nakonec věnován jen omezený rozsah (viz dále). Jejich vymezení je přitom logické. Právě u všech tří zmíněných služebností zůstala jejich podoba, snad více než u jakéhokoliv jiného institutu současného občanského práva, v základu shodná s jejich vymezením v římském právu.

Hned na úvod je možné říct, že očekávání čtenáře zklamána nejsou. Autorka se v celém rozsahu práce drží zvoleného tématu. Po stručném vymezení pojmu služebnosti, jejího vzniku a zániku v prvních dvou partiích práce se ve třetí části (od strany 18) již zaměřuje jen na samotné téma. Vstupní kapitoly jsou pak věnovány vývoji úpravy. Autorka zde zhuštěně informuje o úpravě služebnosti stezky, průhonu a cesty v římském právu, v době do roku 1811 a podle úpravy ABGB. V kapitole věnované římskému právu autorka jasně ukazuje, že jde o její oblíbené historické období, citační aparát odkazuje výlučně jen na text Digest. Původnosti čerpaných zdrojů se přidržuje i v následující kapitole (3.2 Služebnost stezky, průhonu a cesty do roku 1811), kde čerpá přímo z Koldínových *Práv městských království českého a markrabství moravského*. Od strany 26 se pak již zaměřuje na aktuální úpravu, tedy konkrétně na nový občanský zákoník a v dílčím rozsahu též na úpravu v občanském zákoníku předchozím. Svůj výklad však poněkud neorganicky začíná vymezením pojmu pozemní komunikace s důrazem na komunikaci účelovou. Jde pochopitelně o problematiku s tématem bezprostředně související, kterou nelze jistě pominout, nicméně bylo by možná vhodnější ji do výkladu více začlenit. V následujících podkapitolách se pak již diplomantka upíná svou pozornost přímo na služebnost stezky, průhonu a cesty v úpravě současného občanského zákoníku. Navazuje obsáhlé pojednání o vymezení práva cesty v praxi a samostatná kapitola věnovaná právu nezbytné cesty. Všechny uvedené partie se vyznačují dostatečnou hloubkou výkladu opřenou zejména o v bakalářské práci značně nadprůměrné užívání judikatury. Autorka zde jasně prokazuje dobrou znalost historických východisek současné právní úpravy i praktických problémů souvisejících s daným tématem. Jde o jádro celé práce a nutno říci jádro dobře zpracované. Práce je zakončena shrnujícím závěrem.

K právě nastíněnému rozvržení práce není třeba mít výraznějších připomínek. Občas však mohla být autorka důslednější v logické návaznosti výkladu samotného. Vedle již zmíněné výtky ke kapitole 3.4.1. je možné například podotknout i to, že o právu nezbytné cesty, kterému je věnována kap. 3.4.5., pojednává autorka již v kapitole 3.4.4., kterou mimo jiné zahajuje přímo odkazem na § 1029 a její značnou část věnuje soudnímu zřízení práva nezbytné cesty v praxi. Zvážit mohla i osamostatnění výkladu o právu cesty majícím povahu závazku, neb jeho zařazení pod služebnost cesty je poněkud problematické.

Odborná úroveň zpracování je na velmi dobré úrovni. Autorka pracuje s rozsáhlým množstvím odborných zdrojů. Nadstandardní je využívání judikatury (viz již výše). V tématu se velmi dobře orientuje a prokazuje schopnost činit samostatné závěry. K věcnému obsahu práce je tak možné mít spíše dílčí výhrady. Může jít například o výtku k podobě kapitoly 3.4.1. Dle názvu se zde autorka zaobírá pozemní komunikací jako stavbou. Zdá se být poněkud matoucí, proč je právě tato otázka z pohledu tématu práce významná. Současně není zcela zřejmé, zda má autorka na mysli, uvažuje-li o pozemní komunikaci jako o stavbě, výsledek stavební činnosti nebo o věc v právním slova smyslu. Pokud má na mysli stavbu jako věc, slušelo by se v práci možná více zdůraznit změnu vnímání stavby jako samostatného předmětu vlastnického práva ve stávajícím občanském zákoníku. V tomto směru je pak třeba jen připomenout, že na tuto změnu bylo s jistým odstupem reagováno přijetím novely zákona o pozemních komunikacích č. 268/2015 Sb., dle které (§ 9 odst. 1) již stavba dálnice, silnice a místní komunikace není součástí pozemku. Mnohé závěry dřívější judikatury byly touto změnou překonány.

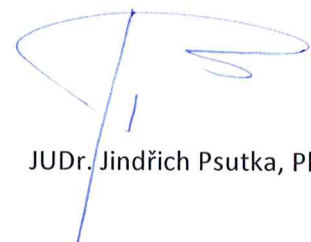
Formální úroveň zpracování vykazuje minimum nedostatků. Formátování je konstantní. Autorka se dopouští minima prohřešků proti pravidlům pravopisu.

S ohledem na výše uvedené posouzení je možné uzavřít, že předložený text nepochybně splňuje požadavky kladené na závěrečnou práci v bakalářském studijním programu. Jisté výhrady k systematické výkladu a jeho logické návaznosti nemohou zastřít, že práce je, zvláště v části věnované současné právní úpravě na velmi dobré odborné úrovni a může být dobrým zdrojem informací pro případné čtenáře. Práci proto k obhajobě doporučuji a v případě kvalitního výkonu při její obhajobě ji navrhuji hodnotit jako **výbornou**.

Otázky k obhajobě:

- 1) Zahrnuje právo nezbytné cesty i právo průhonu?
- 2) Může soud zřídit nezbytnou cestu a stavební úřad následně nepovolit její zřízení jako cesty umělé? Je soudní rozhodnutí o zřízení nezbytné cesty dostatečným právním titulem pro napojení této cesty na pozemní komunikaci?

V Plzni dne 13. května 2016

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.